

Албул Ірина Володимирівна
кандидат педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
ORCID: 0000-0001-7056-3157
albuliv1977@gmail.com

ДЕРЖАВНА ТА ГРОМАДСЬКА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Проблеми вимушеної внутрішньої міграції для України є актуальною ще з 2014 року, після анексії українського Криму та окупації путінським режимом частини територій Донецької та Луганської областей. Через загарбницькі дії росіян станом на 2021 рік нараховувалось майже 1,5 млн. українських громадян як внутрішні переселенці, взяті на облік. Для розв'язання цього питання було ухвалено закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» [3].

Повномасштабне вторгнення військ РФ 24 лютого 2022 року загострило цю проблему, адже лише упродовж лютого-березня 2022 року в Україні більше 1,4 мільйонів людей зареєструвались як внутрішньо переміщені особи. Понад 11 млн українців були змушені переселитися в безпечніші області країни чи за кордон, а хтось не зміг вибратися через окупацію рашистами або знищену дорожню інфраструктуру.

У таких умовах мільйони українців потребують соціальної підтримки та допомоги, участі держави та роботи фахівців соціальної сфери.

Сьогодні Україна на різних рівнях (військово-політичний, громадський, місцевий) намагається створити оптимальні умови для підтримки осіб, постраждалих через російсько-українську війну. Ведеться активна робота з евакуації людей із «гарячих» зон, міські та селищні громади тилкових

територій розгорнули цілі табори для переселенців, шукаються можливості для тимчасового їх перебування чи й влаштування у постійні помешкання.

Для якнайшвидшого отримання допомоги вимушеним мігрантам потрібно зареєструватися як внутрішньо переміщена особа (ВПО). З 13 березня 2022 року громадяни мають право подати заяву на отримання довідки про реєстрацію як внутрішньо переміщені особи (ВПО) та претендувати на отримання допомоги від держави. Сьогодні працює новий інструмент реєстрації – портал «Дія», а також послуги реєстрації надаються в органах місцевих влад, наприклад ЦНАП, Управління соціального захисту населення, уповноважені особи в громадах.

В умовах воєнного стану кожному українцю, який виїхав з районів активних дій запроваджена виплата щомісяця по 2000 грн. на кожну особу та по 3000 грн. на кожну дитину та особу з інвалідністю.

Станом на 21 квітня 2022 року до Управління праці та соціального захисту населення Уманської міської ради за призначенням допомоги на прожиття звернулося 2458 осіб на 3585 внутрішньо переміщених осіб.

Призначено допомогу 2407 заявникам. Першим траншем 19 квітня 2022 року допомогу на проживання отримали 552 заявника [2].

З 20 квітня 2022 року для отримання допомоги внутрішньо переміщена особа може заповнити заяву, яка формується засобами Єдиного державного веб-порталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Порталу Дія. Даною послугою на сьогодні скористалось 147 внутрішньо переміщених осіб.

Одним з найактуальніших питань для вимушених переселенців є працевлаштування, або хоча б встановлення статусу безробітного. Ці процеси ускладнюються супутніми проблемами, наприклад - втратою документів. Відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» встановлено спрощену процедуру реєстрації як

безробітних, умови призначення, терміни та розмір виплати допомоги по безробіттю.

Реєстрація відбувається за місцем перебування громадянина в будь-якому центрі зайнятості України. Внутрішньо переміщена особа, яка звільнилась, але не має документів, що підтверджують факт звільнення, періоди трудової діяльності та страхового стажу, отримує статус безробітного без вимог, що застосовуються за звичайної процедури.

До отримання документів та відомостей про періоди трудової діяльності, заробітну плату, страховий стаж допомога по безробіттю цим особам призначається у мінімальному розмірі.

Держава заохочує роботодавців до працевлаштування вимушених переселенців. Для підтримки внутрішньо переміщених осіб на території України запроваджено програму компенсації роботодавцям витрат на зарплату працевлаштованих ВПО у розмірі 6 500 грн за кожного такого працівника впродовж перших двох місяців з початку працевлаштування.

Протягом січня-квітня 2022 року на обліку в Уманському міському центрі зайнятості перебували 46 безробітних осіб з числа вимушено переміщених з тимчасово окупованої території та зон військових дій; 40 з них мали право на отримання допомоги по безробіттю; 2 особи даної категорії працевлаштовані за сприянням центру зайнятості.

Станом на 01.05.2022 року зареєстровані в Уманському міському центрі зайнятості як безробітні 38 вимушено переміщених осіб, 32 з них отримують допомогу по безробіттю. Середній розмір допомоги по безробіттю по даним особам становить 2268,00 грн. [1].

Отже, держава та місцеві громади надають необхідну допомогу та підтримку вимушеним переселенцям, зокрема забезпечують встановлення статусу внутрішньо переміщеної особи, отримання державних виплат, сприяють працевлаштуванню або встановленню статусу безробітного та ін.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання щодо надання послуг Державною службою зайнятості <https://umanupszn.gov.ua/2022/05/03/aktualni-pitannya-shhodo-nadannya-poslu/>
2. Виплата допомоги на дорослих і дітей переселенцям через війну <https://umanupszn.gov.ua/2022/04/21/viplata-dopomogi-na-doroslikh-i-ditey-p/>
3. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>